

آبونه شرائطی : هر یر ایچون
سنه لکی (۴۰۰) الی ایلی
(۲۲۵) ممالک اجنبیه ایچون
سنه لکی (۴۵۰) ، آلی ایلی
(۲۵۰) غروشدرد.

نسخه سی ۷۰۵ غروشدرد .
سنه لکی ۵۲ عددرد .

اداره خانه : باب عالی جاده سنه
رشید افندی خاندن

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

مسلكه موافق آثار مع المنونیه
قبول اولتور . درج ایدلین
یازیر احاده اولتماز .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

کتابخانه

آبونه سی ثبت شده آیر
• غروش کوندر ملیدرد .

مکتوبلرک امضاری واضح
واوقوناقلی اولسی وآبونه
صره نومروسی محتوی
بولونسی لازمدر

ممالک اجنبیه ایچون آبونه
اولانلرک آدرسلرینک
فرانسزجه یازلسی رجا اولتور .

پاره کوندرلدیکی زمان نهیه
داثر اولدینی بیلدیرلسی
رجا اولتور

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

صاحب و مدیر
اشرف ادیب

باش محرر
محمد حاکف

مسلمانانق تورکری ده احیا ایتدی. اونلری ده مدنی برحیانه سوقدی. اونلری اک شوکتلی بردولته نائل ایتدی، او سایه ده اوروپاده، افریقاده، آسیاده حاکم بر موقعه یولندیردی. بشریتی، موتا احیایا ایدرجه سنه جانلانیدیران اسلامیت، روحی او یوشوقلق، طونوقلق، انحطاط و تدنی عاملی اولاماز. او یوشوقلق، طونوقلق، انحطاط و تدنی عامللرینی اوروحدن اوزاقلاشمه مزده آرامق هم تاریخه، هم ده انصافه موافق اولور ظننده یز.

بی عقیف

یا لکن عقل کا فہمیدر؟

انسانک مابہ التمازی اولان عقل قانون الہی یعنی دین ایله مقید و مؤید اولدقجه قالب انجہ کیدر. هیچ بر شینہ یاراماز. انسانلری بر رابطہ و ضابطہ آئنہ الان بوقوت بہمہ حال اساسلرینی سماری بر منبعدن المغہ، بواساسلری رہبر حرکات اتخاذ ایتکہ مجبوردر.

فی الحقیقہ مادیات ساحہ سنده دولاشانلر، عمرلرینی او ساحہ ده کی فعالیتلرہ حصر ایدنلر بو سوزہ قارشی خندہ استخفاف واستہزا ایله مقابلہ ایدرلر، بو مقابلہ لرندہ بر درجہ یہ قدر معذورده اولورلر. زیرا قنون مثبتہ ایله اوغراشمق، و اونلرک دلائیلہ ہر شعبہ ده ہر کون دورلو دورلو موفقیاتہ نائل اولق، هیچ شہہ یوق کہ نہ توراتک، نہ انجیلک حتی نہ ده قرآن عظیم الشانک معاونتہ وابستہ دکلدرد. بدیہیات اولیہ دن اولان بومسئلہ ایچون مناقشہ قابوسی مسدوددر. فقط عجباً انسانیت بونکلہ بیترمی، انسانلر یا لکن بوموفقیات ایله انسان اولورمی؟ دائماً مناقشہ و بوتون ملتک اجلا فی دکل، اعظمی طرفندن حلنہ وقف حیات ایدیلن و ایدلنکده اولان مسئلہ بودر.

دریدنا و طلریا پیلر، شمند و فرلر، طیارہ لرایجاد ایدیلر، تحت البحر لر وجودہ کتیریلر. بر اوردوی بر دقیقہ ده عدم آبادہ کوندرہ جک واسطہ لر، سلاحلر میدانہ کلیر. فقط حقیقی انسانیت بومیدر؟ انسانلر بونلری یا بقلہ حقیقہ انسان اولمش اولورلرمی ا بونلرک کافہ سی بشر ایچون عالم مادیانده مقدور اولان تصرفاتک نتایج فعلیہ سیدر. مادہ نی، مادہ نک تابع اولدینی قوانینی اصول مخصوصہ سی موجبہ تعمیق و تدقیق ایله بوغایہ لرہ وصول ہر زمان ایچون ممکندر. نیتہ کیم ممکن اولدینی ده کوریلور.

فقط بشرک تصرفات عقلیہ سیلہ وجودہ کان یوقاریکی شیلرہ اونلرک امثالی انسانیت حقیقیہ ده مندج و اونکلہ قائم اولان معناردن هیچ برنی افادہ ایتمز و ایدہ مز. دکل محیر العقول اولان بو اختراعات، حتی بو اختراعات، کندیسنہ نسبتلہ لاشی کی قالان عالم طبیعت بیلہ فضاسیلہ ییلدیزلریلہ، کونشیلہ، آبیلہ، ارضی، ارضہ کی موالیدی، خلاصہ بوتون

عظمت و احتشامیلہ بڑہ هیچ برشی او کرتمز ا نامتناهی بر فضا، لایعد و لایحصی اجرام، دائمی بر حرکت، دائمی بر فعالیت دائمی بر استحاله، دائمی بر کون، دائمی بر فساد ا ا کر هیچ بر بردن برسس کلمہ ایدی و بو عظمت و احتشامک صاحبی بزم طبیعت مزہ، ادرا کمزہ ملایم بر واسطہ ایلہ بڑی کندی وارلغندن خبردار ایتماش، کندی وارلغنه قارشی مکلف اولدیفمز و ظائفی بیلدیرمہ مش اولسہ ایدی، عجباً طبیعتک ہر دقیقہ نظر حیرتمز او کندہ تجلی و تجدد ایدن عظمتی، دارات و احتشامی «انسانیت» دینلن مفہوم عالی نقطہ نظرندن عقل ایچون بر معنای صحیح افادہ ایدرمی ایدی؟

ا کر تعلیم الہی اولماش یعنی جناب حق کندی وارلغنی انبای ذیشانیلہ بڑہ بیلدیرمہ مش اولسہ ایدی، عجباً بشریت کندی تعلیل و استقراسیلہ اللہک وارلغندن خبردار اولہ بیلیرمی ایدی، داہاد و غروسی اللہ فکرنی ذہنندہ بولہ بیلیرمی ایدی؟

فی الحقیقہ عصر لر دنبری میلیونلرچہ قافلر تفکر و تأمل و ایدیسندہ بینلرینی خیر پالایوب وجود باری حقندہ دوشرو یا کلش بر فکر حاصل ایدورلر. عالم ایچون بر یا خود متعدد خالق و صانع اولدینی تصدیق و بو تصدیق لریک منشأ اولان ادلہ عقلیہ نی تصنیف ایلورلر. امکان، عات غائبہ، حدوث عالم فلان کی دلیللر ہپ بو تصدیقک منشأ نی تأیید ایچون وضع ایدلشدرد.

مثلاً اون آلتنجی عصرده اوروپادہ ظہور ایدن بویوک بر قافا، «دقارت»، جناب حقک وارلغنی وجود ا کمل نظریہ سیلہ اثبات مقصدیلہ دیورکہ: «بن وارم، چونکہ دوشونیورم. فقط دوشوندیکم ائنادہ کندیمی شہدن، خطادن قورتارامیورم. شو حالده غیر مکمل بر موجودم. غیر مکمل اولدیفم جہتلہ کندی وجودمک علقی اولہ جق قدر مستقل دکلم. زیرا بن کندی وجودمک علقی اولایدم، کندی کمالکده علقی اولور ایدم. دوشورون دوشرویہ موجود اولمقلغمہ بر مانع اولدینی کی دوشورون دوشرویہ مکمل اولمقلغمہ ده هیچ بر مانع اولماز ایدی. تصور ایلکده اولدیفم کاللرک کافہ سنی کندمہ وجودہ کتیرر ایدم. حال بوکہ امر بر عکسدر بنابرین بنم وجودم بدن باشقہ بر مؤثرک وجودینی استلزام ایدن بر اثردر. بو مؤثرہ کلنجہ اودہ کرک کندیس، کرک موجودات سائرہ ایچون کافی و باشقہ بر علتک تأییرندن مستغنی اولان وجود ا کمل یعنی جناب حقدر، جناب حق بر وجود اکلدرد. بنده موجودم اولیلہ ایسہ او وجود ا کملده موجوددر.»

ایشته «دقارت» ک بولدینی وجود ا کمل دلیلک خلاصہ سی شودر.

فقط امین اوللی کہ کرک «دقارت» ک کرک باشقہ عالم و فیلسوفلرک اثبات واجب مقصدیلہ اورتہ یہ قویمش اولدقلری دلیللرک کافہ سنده

دقت ایدیه جک بر نقطه وارد. و بونقطه چوق دقته شایاندر. کوریلدیو که بوتون فیلسوفلر جناب حقک وجودینی حس ایدیورلر، جناب حتی ارایورلر. وارلفی مختلف دلیلله اثباته قیام ایدیورلر. دلیللری قوتلی، مقبول اولیور. یا خود اولیور. بوایکنجی مسئله. اصل مسئله جناب حق مفهومک ذهنه حصولی، وجودیدر. بومفهوم ایسه ذهن بشرده انجق وانجق وحی الهیدن سوکرا حاصل اولمشدر.

اگر وحی الهی اولماش اولسه ایدی امین اولملی که بشریت فکر الوهیتی ذهنندن کچیرمز، معلوم اولان اثبات واجب دلیللری اورتیه قویماز، الوهیت مفهومک وجودندن بیله خبردار اوله ماز ایدی. طبیعتک دارات واحتشام خارق العاده سی اونی مهوت ایتکله برابر بشر کنیدیسی عظیم، نامتناهی، فقط دائماً اصم و ابکم بر میخانیکیت قارشیننده بولمقدن باشقه بر مرتبه واصل اوله ماز ایدی.

ایشته بوتون حرکات و تصورات ذهنیه مزک منشائی اولان فکر الوهیت، انبیای ذیشانک بعثلرندن قطع نظر ایدیلدیکی تقدیرده، بزم ایچون بر معنای مهم صورتنده قالمق ضروری اولدینی، و شتون خلقت و طبیعتک هیچ بری شو معنائک ثبوتی امرنده بزم بحق یاردم ایلدیکی کبی عجبا بزه دها یقین اولان معنای انسانیت یالکیز بو یقینلکدن دولایی بزم ایچون دها واضح، دها قطعی بر صورتده تعین و تحقق ایده بیلیرمی ایدی؟ و بو معنائک مقتضائی یالکیز عقلمزک ارشادیلله، دلالتیلله وجوده کله بیلیرمی ایدی؟ خایر کلز و کله مز ایدی. کله انسانیت مفهومه. انکلیز فیلسوفلرندن « هوبس » انسان انسانک قوردیدر، دیور. نه دغرو بر سوز ا قوردک طبیعتی تصادفی ایتدیکی هر شئی اشتهاسته قربان ایتکدر. شو حالده بر انسانده کنیدی منفعتی، اشتهاستی اوغورنده هر شئی فدا ایده بیلیر حتی ایتلیدرده ایتمه مک ینه کنیدی منفعتی اقتضاسندن ایمش. فقط منفعت ملاحظه سیله اخلاق مفهومی قابل تألیفیدر؟ اصلاً بویله اولدینی تقدیرده بر انسان قانونک پنجه سندن یا قهسی قورتار ایسه جکینه جزم حاصل ایتدکن سوکرا کنیدیسی کبی دیگر بر انسانی منفعتی اشتهاستی اوغورنده فدا ایتکده هیچ بر محذور کورمه بیلیر. اما بوندن انسانیت و اونک مایحتاج الهی اولان جمعیت متأر اولورمش. بومسئله ده بدرجه یه قدر تالی مسائلنددر. زیرا اصل بحث مسئله نک صورت ظاهره سنده دکل روخنده در. روح مسئله یه کانه اوصرف نظام جمعیت ملاحظه سنه مستند اولدینی ایچون اخلاق نقطه نظرندن یوق دیمکدر.

مسئله بوشکله اقتران ایتدکن سوکرا عقل، حتی بشرک شو اوچ کونلک حیاتی ایچون بیله بر قوه مانعه اوله ماز.

قتل نفوس اساساً (فقط اساساً) بو قدر مباح ایکن غضبک، سرقتک ممنوعیتی نروده قالیر؟ اوده مباح همده بک مباح فعللر صره سنه کچمز می؟ اما فعلیات بونی منع ایتکده، جمعیت بشریه ده دائماً بو حالک

عکسی کورلمکده ایمش وارسون ایتسون، وارسون کورولسون بونک روح مسئله یه تماس ایدن جهتی بو قدر. زیر بحث ماره مده دکل، ماره مده اول وقوعی مجاز، حتی مباح اولان فعلده در. مانام که اوجهت ممکندر. بو امکانک وجودی اخلاقک هر دورلو تأییداتی احما ایچون کافیدر. بوندن چیقان نتیجه: عقلک بر قوه مانعه و کافیه اولدیغیدر. عقل استکاح بنات و امهاتده در بر محذور قطعی کورمز. کورمدیکی بو کون بعض اقوام آراسنده بوکبی افعال شدیدک وقوعیلله ثابتدر.

متدین بر آدم ایچون بوشناعتک دکل وقوعی، امکان وقوعی بیله حوصله سوز، دلخراش بر فاجعه در. هر شیده عقلی رهبر اتخاذ ایدنلرک عجبا بوی خصوصده کی ملاحظه لرئی ندر؟ اکر اونلر بو فعلده بر شناعت کور یورلرسه، بو کورمه صورت قطعیده کنیدی حصول اجتهاد لری دکلدر. بکنم دکری ادیان سهاویه نک فیض تأثیریلله وجدانده حصوله کلش اولان بر دیو یغودر. اکر بو فعللر ده بر شناعت کور میورلرسه الهه کی مقیاسی انسانیت کوره اونلره انسان اطلاقه جواز وارمیدر؟ اونلرک بهایدن فرقی ندر؟ انسانیت بهمیت در کسه ایند کدن سوکرا نه قیمتی قالیر؟ بو صورتله محاکمه دوام ایدیله جک اولورسه عالمده موجود اولان رذائلک کافه سی تبدیل مابیت ایتزمی؟ حتی ایتیمورمی؟ شو حالده بشریت کنیدیسنه عائد اولان کافه مسائلک یالکیز مقتضای عقله توفیقاً حلنه قیام ایده جک اولورسه هیچ شه یوق که قیامت قویمش، هر شی بیتمش دیمکدر. فی الحقیقه بو تحولات و تبدلائک ینه عقل و منطق قواعدینه توفیقاً و عقل و منطق دائره سنده وقوعه کلکده اولدینی ادا ایدنلرده یوق دکلدر؛ یوق دیمک شویله دورسون اونلر بک چوقدر.

فقط مسئله، مزور بر منطقیه تأیید ایدیلن حادثات جاریه ده دکل بو حادثاتک مبنی علیهی اولان عمده لرده، اساسلرده در. عمده لرک اساسلرک، صحتی قطعی بر صورتده اثبات ایدلمکجه حادثات جاریه نک هیچ بر محذوری تضمن و کیمسه یه بر ضرر اپرات ایتکسزین جریانی علم ساحه سندن تکمه ایله چیقاریله جق، قوغیله جق بر ادعای باطلدر. بو حادثاتک شوبطلانه رغماً وقوعی، جریانی باطلک استیلائی سطوتندن باشقه بر شینه حمل اوله ماز. عاقللر بو حالاته قارشلی اغارلر، غافلر ایسه شهوات نفسانیه وادیسنده بر دقیقه بیله توقف ایتزلر. غالبه نک هر زمان تکرار ایتکده اولدیغمز، ثالی بوراده ینه تکرار ایدیلر. حرکت ایدن ارضدر؛ کونش دکل. فقط میلیونلرله خلق شونک عکسفی ادا ایدیور. ادا لرینک قوتی، رواجی وارد لرکن اصلاقیمت علمیسی یوقدر. بک حقسز اوله رق عقل نامی ویریلن، فقط بو معنادن چوق اوزاق، داهادوغروسی ابلیسک بر تمثیل فاسدی اولان قوت، نورینی منبع الهام ربانی اولان انبیای ذیشانندن آمدنجه، قانون الهی بی رهبر حرکات ایتدکجه انسانیتک واصل اوله جفی سوک مرحله غیای خسران و خذلاندر و السلام.